

S E U T U

The map illustrates the municipality of Sakkola, which is centrally located and shaded. To the west lies Vuoksela, and to the east is Lapinlahti. To the north are Viiksanlahti and Rökkylä, while to the south are Pefajärvi and Rautu. The map also shows several lakes and rivers, including Valtjärvi, Pyhäjärvi, and Kottila. Key locations within Sakkola include Kivimäki, Rökkylä, Pefajärvi, Rautu, and Lapinlahti. The map includes a scale bar at the bottom indicating distances from 0 to 10 km.

TOUKOKUU

Ihmiset iloitsevat uudesta kestopiestä! Elli Virolainen, Matti Nuora, Laina Nuora ja Eila Leppänen. Tolpan juurella on toimittaja.

Vuoksen rannalla 13. 3. 1940

KIITETTY OLKOON HERRAN NIMI JOKA PÄIVÄ, SILLÄ MEILLÄ ON HERRA, HERRA JOKA MEITÄ AUTTAA JA JOKA MEIDÄT KUOLEMASTAKIN LUNASTAA.

Aamulla olin tulivartiossa teltassa. Kirjoitin siinä kirjettä. Muutama kranaatti vain tuli rintamaloikkollemme. Ne lensivät ylitsemme. Tuntuu mielessäni kysymys: Milloin rauha tulee...

Aamulla tuli taisteluhälytys ja käskettiin ampumaan runsaasti.

Kello 9.40 tuli tieto, että kello 11.00 asti täytyy ampua ja sen jälkeen ei

saa yhtään, vaikka vihollinen tulisi rannalle, sillä silloin alkaa tulitauko.

Pyssyt lakkasivat paukkumasta täsmälleen klo 11.00. Emme olisi uskoneet, että rauha olisi tullut. Kuminkin huhuttiin rauhan tulosta, mutta emme oikein jaksaneet uskoa sen olevan totta.

Huhu varmistui, rauha oli tullut. Se oli ilosanoma, kun ei enää huolinnut suojautua lentokoneilta ja muulta vihollisen tulelta.

Kyllä menetykset tuntuivat meistä raskailta. Kun monelta meni koti ja kontu.

Moni meistä olisi iloissaan keikku-

nut vaikka tuhkien päällä, jos olisi päässyt omille konnuille.

Minä olin iloinen ja tyytyväinen, kun saimme rauhan. Otin kaiken Herran kädestä. "Herra antoi, Herra otti, kiitetty olkoon Herran nimi."

"Oon tyytyväinen, saan Abba huutaa. On Jeesus veljen, en toivo muuta. Saan kerran taivaassa perinnön, se onni vasta on ääretön."

Jumala yksin johtaa elämäni. Siihen luotan ja siihen turvaan. Vie lapsesi perille.

Tämä on tarkka lainaus ErP 6:n sotapäiväkirjasta yllä merkityllä päivämäärällä.

Eero Kuisma

Sakkolan Kasarmilan rukoushuone ehti olla monessa käytössä kunnes jäi rajan taa

Hengellinen herätys huomataan myös vilkastuvilla kirkkoteilla ja kirkkoissa. Veisuun ja hengellisten laulujen voima on moninkertaistunut. Tulevat puhujat idästä tai lännestä, eri kirkollisista piireistä, kaikki vievät menessään viestin — Taipaleen takamaastossa, Laatokan rantamaalla palaa, Pyhäjärvellä ja Sakkolassa, Vuoksen ja Suvannon varsilla, Metsäpirtissä ja Raudussa. — Näin kirjoitti Martti Tenkanen vuoden 1933 tapahtumia muistellessaan kirjassa Kirjeeni Sinulle (1969).

Herätyksen tulia syntyi 30-luvulla Kannaksella. Erityisesti Pyhäjärvi ja sen Saaprun kylä oli keskeinen paikka. Saaprun kylässä oli jo aikaisemmin runsaasti evankelista toimintaa.

Uusi hengen tulella syntynyt innostus löysi uomia rukoushuoneen rakentamiseen.

Rukoushuone ehti ennen sotia palvella monien juhlien kokoontumispaikkana. Saaprun kylä oli lähellä Sakkolan Kirkonkylää. Haparaisten kylään Sakkolassa oli perustettu Evankelioimisyhdistyksen nuorisoliiton osasto 1916, perustajana oli rovasti Immo Kuusi. Piirisihteeri Otto Muhonen tuli 30-luvulla Etelä-Karjalan työntekijäksi. Valkjärven kylässä kesäkuussa 1936 oli Muhonen pitämässä tilaisuutta. Samassa tilaisuudessa perustettiin Nuorisoliitto-osasto ja se sai nimekseen Kasarmilan osasto. Osasto käsitti koko koulupiirin, johon kuului monia kyliä. Koululla sai perustettu osasto pitää juh-

lia. Pian heräsi ajatus oman rukoushuoneen hankkimisesta. Olihan matkaa kirkolle noin 18 km.

Ihmiset olivat lämmenneet asialle niin, että perustettiin toimikunta johon tulivat mukaan mm. varuskunnan komentaja eversti Nurmi. Lääninarkkitehti Lankinen laati piirustukset ja rakentaminen pääsi alulle ja rukoushuone vihittiin 13—14 marraskuuta 1938.

Vuoden ehti rukoushuone olla runsaassa käytössä ennen talvisotaa.

Monessa käytössä

Venäläisillä oli rukoushuone kansanruokalana. Karjalaisten palattua 1941 hyvin säilynyt rukoushuone otettiin käyttöön. Rukoushuone sai

palvella runsaasti 1941—44 seurakuntaelämää. Sotilaspastorit olivat mukana sanaa julistamassa.

Rukoushuoneen tiloja saatiin käyttää moniin tarkoituksiin. Posti toimi vahtimestari-keittiön huoneessa, kunnes arvioimislautakunta oli tarjoiluhuoneessa ja kansakoulu koussalissa!

Lähtö kesäkuussa 1944 oli niin kii-reellinen, että kaikki osaston ja rukoushuoneen paperit jäivät sinne.

On sanottu, että ennen koettelemuksen aikoja Jumala antaa herätyksen ja siunauksen aikoja. Näin saimme Karjalassakin kokea, siitä me Jumalaa kiitämme. Evankeliumiyhdistys ja Sairalan Evankelinen kansanopisto saivat olla tätä siunausta välittämässä.

Eero Kuisma

Tämä kirjoitus on julkaistu Sannasaattajassa tämän vuoden tammi-kuussa.

Sakkolan Kasarmilan rukoushuone, lääninarkkitehti Lankisen suunnittelema. Vihitty käyttöön 14. 11. 1938. Lopullisesti rukoushuone jäi rajan taakse 1944.

Virpoluku

*Virvon, varvon vitsasella,
pajun oksan varpasella.
Koreaksi koristelin,
kauniiksi kaikin puolin!*

*Onni olkoon osanasi!
Hyvät haltiat hallussasi,
kunhan kesä kerkeävi,
Suomehen suvi suloinen!*

*Ahti kalat antakohon.
Metsä marjat maistuvaiset.
Kukat kauniit kasvako-
hosi, onneksesi!*

*Näitä Sulle toivottelen
eväihiksi elontielle!*

*Taimi Finni
Suolahti*

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tu-paan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh. 932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, An-neli Kuisma, Eino Koironen ja Esteri Loponen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoas-taan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tu-paan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetykskulut. Myyntipistei-tä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kannaksella Kalevalanpäivänä 28 helmikuuta 1943

Kirj. Anni Myllö. Hovinkylän koululla esittänyt Anni Myllö

Jälleen yhtehen yhytty, käyty kokoon koulullemme, alle yhteisen katoksen, alle kuulun kurkihirren, jonka säästi sortamatta, sortamatta suistamatta, ijanikuinen ikeemme rahvas rajantakainen.

Kiitos kaunis Kaitselmuksen, Kaitsijamme Kaikkivallan, jonka johdolla jalolla, vaalinnalla vakaan Herran jälkeen kaiken kokemamme, kaiken kuullen, nähtyämme, käydä kotikunnahille, saimme synnyinsijoillemme, kauniin Karjalan kankahille, Kalevalan laulumaille. Jossa kukkui kultakäet, kirjorinnat kilvan keikkui, äsken kuluneena kesänä, päättyessä poutapäivän.

Oman heimon heinäteon näki täällä jälleen käki, siinä tunki ja tajusi, kaiketenkin kumpainenkin käki, niinkuin kuuntelijä, haravansa heiluttaja, ett' on rakas oma kontu, oma koti kullon kallis, emon pesä pyhä paikka, ikioma isän istuin.

Vaikk' on kumoon kaadettuna, paikoiltansa pirstottuna siinä rikkirevitynä, raastettuna räystään reuna, sitä jälkeen vieraan väen, asujamen aika kehnon kohentelee kunnolliseksi, laulliseksi' laitteleepi kansa Kannaksen kylien, oman olon saanut polo.

Saapui siitä syksysäätkin, elonkorjuu ja kokous, marjaan meno metsämaille, peltoloilta perunan nosto, koonti kaiken kasvanehen, talteen talven tulon tieltä. Suojista on suuri puute, puute karjakartanoista, kunne kantaa kultaviljan, ojentavi olkiloita, kun on aukee aitan tienoo, riihestä vain kiukaan kivet, kiitos saadusta sadosta, olemasta oman eiseen.

Oi ukko ylinen Luoja, anna armainen Jumala, suo'os suojas siunaukses, johdantasi juoksullemme, jotta jälleen järkevästi, tomissamme taitavasti. Rakennamme rikkonaista, saamme säretyn somaksi, Karjalamme kaunoiseksi, koreasti kukkivaksi.

Siin on askar, aamuks' illaks', kerraks' keskipäivällekin, ikäpuolenkin isille, äityville lapsinensa, lieene lastenlapsillekin, kansallemme kasvavalle, versoville vesoillemme, jotka jäävät jälkehemme, mejän mentyä manalle, saavat Suomen salomaille, Karjalamme kankahille, Kalevalan laulumaille. Kuuntelevat kertomusta, sanomata sodistamme, missä vuoti vaijan veri, sukulaisen sydänhurme, missä setä, eno kaatui, loppuun kesti kunnialla, joskus ihan ihmeen kautta, nuolen vältti vainomiehen, siirsi surman syrjemmäksi, kesti kalman kouraisun.

Kyllä kuulevat riikijoukot, tuonnempana tänne tulleet, uuen runon riimityksen, uuen "värrik' Stoolin" virren, Aiheita on yltäkyllin, varsin vetää vertojakin, ylittääkin kenties kerran, väen varman värrik' Stoolin.

Konsa ehtii lastenlapset, vuorollansa vaurastuvat, kertoo heille iso-isiä kirvesvartta vuollessansa, isoäiti ilmeim hartain, vääntäessä vääntäntä. Mitä koki Karjalamme, minkä Hämeen heimo vältti, miten sodan taiston laineet, rajummasti löivät täällä, miten tuntee ja tajuta, totisesti taaskin kerran, saimme rajan läheisyyden, sieltä hyisen henkäyksen. Kuinka kansaan kaakon kulman kovimpana koski kolhut, sodan ruoska raskaampana, pisimpänä piiskan iskut, roimempina roihus liekit, valtavina vainovalkeet, levis laajaks' tuhotuhat, humisevat hongat hiiltyi, männyt muutti muotoansa, näreet nääntyi naavaniekat, väsyi väre haavan lehdien, lakastuivat lehvät lepän, kotikoivut kellastuivat, paahui pihapihlajakin, nurmen nukka nuivertuvi, kanervikko kankaat kuivui.

Kuinka lähti kodeistansa, koito kansa Karjalainen, aikana niin ankeana, myöhäis-syksyn synkän yönä, äidit, mummot, tädit, taatot, kaikkalainen kylän väki, perheen pienimmätkin piltit, raukat rakkaat paitaressut, lännenmäksi lynkyttävät, suojaan suuren surman suusta. Mutt' ei miestä miehuusissä, nähty länteen lähtijöissä, kotvan ennen tätä lähtöä, siroi miehet miekan vyölle, tapparalle tunki tarpeen, käyä käsiks' sotakirveen,

kera keihään kumppanuksen, katse tähdättynä itään, nousupuoleen päivän kierron, josta ennen moneen kertaan, vaara väijyi, vaino vyöryi. Polvi polven jälkeen tulleen, veriuhriks' vieras vaati, lujin lunnain lunastamaan, oman emon olosijaa paikkaa isän istuimen.

Niinpä kansa karjalainen, kulki päivän kulki toisen, jopa kohta kolmannenkin, kolmantenako monen huomen, hämmöittivät Hämeen halmeet, pakolaiset pysähtyivät, käivät kartanoille taloin, tupasille toisen veljen. Liekö ollut tervetullut, tupiin suuriin säästyneisiin, seinäin suojiin sisarien, saman kansan kasvattien, heimo joka kaikki jätti, jätti kalliin kotilieden

Kuitenkin kaiketinkin, päivät päätyi, viikot vieri, kuukauvetkin kuluivat. Sota loppui sillä kertaa, kuukauvella keväisellä, murheviestin Moskovasta, kuuli kansa Karjalainen, kuuli kaikki kuuntelijat, ruhjotuksi rakkaan rungon, silvotuksi Suomi-äidin, siirretyksi rajan paikan, vaatimana venäläisen.

Kului päivä, kului kaksi, jopa kohta kolmattakin, niinpä päivänä kolmantena, kerran kauniina kesänä, jou'uttaissa juhannuksen, suven suuren sunnuntaihin, jälleen soivat sotatorvet, ulvoi umpiputket uljaat, paukkui parhaat pikapyssyt, säkenöivät sotasäilät, tuisi teräslinnut tulta, kovin kulki kranaatteja, kalski kalvat kaikkienensa. Väistyi vanjat rajoiltamme, pahat pihoihtamme poistui, raukes raskaan rauhan raja, pinkos puristava pihiti.

Saimme luvan kotiin käyä, tuttavalle tulla tielle, näimme tällä taipaleella, päätessämme paikoillemme, kirkkommeikin kaaettuna, raunioiksi runneltuna, pilkattuna pyhät paikat, häväistynä hautakummut, aitat ahoille ajettuna, tuvis tehty tuhotöitä. saunan suohon survaistuna, kaivon saastaa sangon täysi. Näinhän kertoo vaari vakaa, kirvesvartta vuollessansa, silmä kostuu vanhan vaimon, väässänsä vääntäntä.

Sanonpa sanoilla näillä, lausun tällä lausehella, mitä mieleni tekevi, aivoni ajattelevi, "Martta" mielellä mainiten, tervetulleeks toivotellen, teidät tänne juhlahamme, Kalevalan päivän pitoon. Oi, te oivat vierahamme, kaikki tänne tullenehet, terve teille, naiset täällä nähnyt, sekä miehet mielelliset, terve teille kenttäharmaat, aserniehet armeijasta, suojelijat Suomenmaamme, Vanjan vartijat vakaiset.

Kun on hetki yhes oltu, yksis ilta istukseltu, kokoeltu kylän väki, kauempaakin kenties kuka, ympärille yhen aiheen, aatoksille aatteen soman, se on mielenvirkistykseksi, hengen ruuaks' rattoisaksi, vieraat liittää lähemmäksi, tunnettuja tuttaviksi, niinkuin tänään tääkin ilta, juhla täällä tällä erää, kunniaks' on Kalevalan, kirjojemme kauniin helmen, esi-isäin hengen tuotteen, aarteen aivan arvollisen, tekemänä kaiken kansan, laatimana laulajoitten. Siin on virttä virittänyt, lauseen liittänyt lisäksi, koko kansa kaikkalainen, isät, emot ennen meitä, siin on iltojen iloksi, päivän oloks' onnellisen, siin on huokaukset huolten, murehettien muovaukset, siin on syntyjä syviä, kovin kaunis kielen käättö, se on aina yhtä nuori, aiheeltansa aivan laaja, sitä sopii lukea nuorten, ihmisten eri ikäisten.

Siell' on vakaat vanhat ukot, siellä akat arvolliset, siell' on Väinön sorja soitto, päivän paisto Pohjolahan, siell' on pienet miehen alut, vasta vaaksan korkuhiset, siell' on urhoin sotaan lähtö, meno miekan mittelöhön, siell' on kauniit kalamatkat, naisen käynti karkeloissa, kassapäien kengän kopse, kylän neitojen kisoissa.

Jo sanoin sanalla tuolla, laulain tällä laulullani, taannoin tervetulleeks' tänne, teidät arvoisa yleisö. "Martta muorien" mukana, Hovinkylän kansakoulun, kuulun kurkihirren alle, alle yhteisen katoksen.

Tallentanut: Hilikka Innamaa

Uuteen maahan

Totta on, että olemme jo tarpeeksi muistelleet kauan sitten kadonneita aikoja. Jo on aika kertoilla uusistakin oloista, niinkuin Taimi Sipiläinen mainitsee. Hän on oikeassa. Näissä uusissakin oloissa on jo paljon asioita unohtunut, sillä aika livittää kovaa vauhtia ja arkisten kiireitten keskellä ei ehdi tehdä muistiinpanoja aikanaan eikä ehkä koskettamaan tapahtumia vielä silloin kun ne tuntuvat niin jokapäiväisiltä. Monen asian tarkoitus ja arvo selviävät vasta vuosien kuluttua. Elämää voi hyvin verrata vuorikiipeilyyn. Paikka, jossa seisoo ei näytä paljonkaan erikoiselta, mutta kun on kiivennyt korkeammalle ja näkee kaiken uudesta perspektiivistä, niin jopa osaa arvostaa taaksejäänyttä. Ihmiselämässä jokainen vuosi on uusi askelma elämänvuorelle. Joka hetki oppii ja kokee uutta ja toivottavasti viisastuu. Ratkaisut eivät aina ole onnistuneita ja kuitenkin joutuu alituisen tekemään niitä. On tavallaan helpompaa, jos olosuhteet pakottavat tekemään sellaista, mitä vapaaehtoisesti ei millään olisi tehnyt. Silloin ei ole aihetta katua. Sota teki ratkaisun helpoksi kaikille karjalaisille. Pakoon oli pakko lähteä, kun henki oli kysymyksessä. Nyt on sitten pitänyt yrittää tehdä paras mahdollinen evakko-osasta.

Meidän perhe vietti monta hyvää vuotta Äänekoskella ja samoin Turussa. Oloja ei voi moittia. Ja en oikein ymmärrä vielääkään, mikä pakotti yhä vain etsimään uutta paikkaa auringossa, sillä asuipa ihminen missä tahansa, niin elämän onni loppujen lopuksi riippuu jokaisesta itsestään. Jos osaa olla sopusuunnissa itsensä kanssa, niin kaikki sujuu hyvin. Ja tärkeintä on tuntee omat voimansa ja elää niiden mukaan eikä pakota itseään olosuhteisiin, joihin on vaikea hallita.

Onnellisin on mielestäni ihminen, joka saa elää koko elämänsä synnyinseudullaan. Ja vaikka hän joskus tekeisikin pyrhdyksiä maailmalle, niin aina palaa entiselle asuinsijoilleen. Vesi on märkää ja ruoho vihertää kaikkialla.

Evakkona ei meillä ollut tuo mahdollista, mutta olen varma, että jos olisimme jääneet Suomeen olisi elämä sujunut samaan tahtiin kuin täälläkin. Vanhuus olisi sielläkin ollut edessä, jos elonpäiviä olisi riittänyt. Kuitenkin ajattelen, että paine olisi ollut kovempi Suomessa. Täällä elämä kai oli rennonpaa ja alkuvuodet olivat kuin satumaassa. Sitten ilmes-tyi okaitakin ja nykyisen ankaran ja vaativan elämäntahdin tähden ovat olot täälläkin muuttuneet paljon. Ja jos vielä pitäisi olla mukana työmarkkinoilla ja hankkia elantonsa, niin helppous olisi kaukana. Nyt olemme onneksi jo kultaisessa iässä ja saamme rauhassa syrjästä seurata maailman menoa ja vaatimaton olo-tilamme on valtion varassa, jonka toivomme jaksavan pitää huolta vanhuksista niin hyvin kuin tähänkin asti, niin ei ole mitään hätää. Eikä ole katumista, että puolileikkisästi aikoi-naan lähetimme täytetyt lomakkeet, jotka Lähteenkorva oli meille sattumalta lähettänyt suositellen muuttoa siirtolaiseksi Kanadaan. Koko juttu oli melkein unohtunut, kun sitten eräänä päivänä tuli kutsu Kanadan lähetystöön. Oli kaunis iltapäivä, kun palasimme koko perhe kotiin töistä. Lassi oli tullut ensimmäisenä ja ottanut lähetystön kirjeen eikä puhunut meille mitään. Hän seuraili vain meidän touhukasta iloa ja juttuja päiväntapahtumista. Kun hän sitten vakavana kysyi: "Mitä tekisitte, jos Kanadan paperit tulisivat ja pitäisi tehdä päätös joko tai?" Niin oli kuin pommi olisi pudonnut.

Kyllä siinä sitten harkittiin asiaa

puolelta ja toiselta. Lopputulos oli, että lähdemme viideksi vuodeksi ja sitten tulemme takaisin. Näemmehän vähän maailmaa ja lasten kielitaito lisääntyy. Ero kotimaasta ei sitten tuntunutkaan niin raskaalta kuin, jos olisimme tehnyt päätöksen lopullisesta erosta, mikä nyt näyttää kuitenkin tapahtuneen.

Kodin hajoittaminen ja huuto-kauppa olivat ikävää koettavaa, mutta eihän paljon voinut mukaan ottaa. Kaikki tapahtui nopeasti alkuun päästyään ja viimeinen päivä oli esillä. Turku oli kesän koristama, Lehmukset kukkivat Aurajoen rannoilla ja puistot olivat tulvillaan kauneutta. Samppalinnan kuistilta kuului iltakonsertti, kun ajoimme ohi viimeisen kerran. Synnyinmaa tahtoi antaa meille ihanan muiston. Työtovereita oli saattamassa ja saimme ruusuja ison kimpun. Kyynel väkisten nousi silmään, kun laiva alkoi hiljaa erota laiturista ja pitkä matkamme alkoi.

Tukholman tohina oli toista kuin pienen Turun. Göteborgin junan lähtöä odotellessa kiertelimme kaupungilla ja otimme valokuvia. Göteborgissa tapasimme Kirsikka-tyttäremme, joka tuli meitä hyvästelemään ystäviensä kesäpaikalta. Hän tahtoi jäädä Ruotsiin, koska oli ehtinyt kirjoittautua Tukholman taidekouluun. Seuraavana keväänä hän sitten tuli luoksemme Kanadaan ja taas oli perhe koossa.

Höyrylaiva Stockholmissa jatkoimme matkaa määränpäänä New York. Matka kesti yli viikon. Siinä ehti nähdä tyyntä, sumua, aurinkoisia ja pilvisiä päiviä, kuutamootia, mutta varsinkin myrskyä. Siinä tuli mieleen Turun rauhaisa kauneus. Teimpä päätöksen, etten meren armoille en enää koskaan tahdo joutua. Olen kuullut kerrottavan, että satamasta lähtee kalalokkeja laivan mukaan ja niin kauan kun lokit eivät laivaa hylkää, ei sillä ole hätää. Seurailimme aina laivankannella ollessani lokkien lentoa ja olin iloinen nähdessäni niiden välkkyvät siivet vaahtopäiden yllä.

Meritautia en tuntenut kuin puoli

päivää, koska luulin olevani jo immuuni enkä ottanut pilleriä. Sain hyvän käsityksen meritaudin tuskasta, ennenkuin vatsa taas rauhoittui. Oli huvittavaa seurata kuinka ruokasali tyhjentyi tyhjenemistään ja lopuksi oli vain muutama henkilö aterioimassa. Tyntytyhän se meri viimein.

Eräänä aamuna saimme nähdä surullisen tapauksen. Myrskyn aikana oli joku kalifornialainen rouva saanut sydänkohtauksen ja kuoli. Omaiset suostuivat merihautaukseen. Kapteeni siunasi ruumiin, joka oli käärittynä valkeaan vaatteeseen ja lepäsi laudalla, jota laivamiehet kannattivat. laivan orkesteri soitti "Luoksesi Jumalani. . ." Hitaasti, hyvin hiljaa ja hitaasti ruumis alkoi liukua ja sinne se katosi meren syvyyteen. Kyynel kimalteli ihmisten silmäkulmissa, miehisten miestenkin ja tuntui lohduttavalta kun laivan koneet alkoivat jyskyttää.

Kun lähestyimme Amerikan manertta, niin alkoi muodostua sumua. Kaukaa näkyi jäävuori ja näimme tonnikalojen kisailua. Sumu tiheni. Laiva pysähtyi. Sireeni alkoi ulvoa ja ympäristöstä kuului toisiakin huutelevan. Tuntui pelottavalta, kun olimme kuin pumpulin sisällä ja yhteen-törmäys mahdollinen millä hetkellä hyvänsä. Sisimmässäni yhä lujemmin lupasin, etten merelle enää koskaan lähde, jos vain vielä saan jalkani kuivalle maalle.

Oli mitä ihanin aurinkoinen heinäkuun aamu kun Vapauden patsas oli melkein vieressä ja aloimme hiljaa solua satamaan. Vaaleanpunaisen savusumun läpi häämöttivät pilvenpiirtäjät. Näky oli ihmeellinen, suorastaan huumaaava. Ja tuntuikin ihanalta kun jälleen näkyi lujaa maata ja meren kauhut olivat taaksejäänyttä elämää.

Satama oli minulle suuri pettymys. Laiturit olivat nokiset ja törkyiset. Ihan pahaa teki kun katseli sitä siivottomuutta. Ihan vaikea oli astua maahan, niin likaiselta se vaikutti. Mutta pakko oli lähteä, kun kerran

oli leikkiin käynyt piti leikkiä kestää.

Kummasti New York nielaisi meidät päiväksi. Illalla oli jo tuohon kivi- ja konkreettivoristoon niin kotiutunut, että haikeaa oli, kun piti lähteä pois. Päivä oli helteinen ja kadulla kävellessä kostutin nenäliinan jokaisessa kadun juomapaikassa, edes hitusen viilentääkseni hikoilevaa naamaani. "Sight-sceing" bussilla, jossa on ilmanjähdyttäjää, olikin miellyttävää tutustua New York'in moniin nähtävyyksiin. Emmehän paljon nähneet, vaikka ehdimme tehdä kolmen tunnin pari kierrosta. Oudon vaikutuksen teki slummikaupungin osissa katukäytävillä nukkuvat ihmiset tyynynään ja peittonaan sanomalehdet.

Viides Avenue taas muistutti paljon entisen Pietarin Newskij Prospektia ja vaikutti arvokkaalta. Ylhäiseltä ja puhtaalta. YK:n talon näimme ulkoa ja sisältä. Hyvä on ajatus talon takana, ikävä vaan kun ei ota menestyäkseen — rauhan aate. Meikäläisestä tuntui oudolta, kun kaiken arvo mitattiin dollareissa. Hinta oli tärkeintä, historia sivuasias.

Yö kului junassa ja aamulla tulimme uuteen kotimaahan. Oli sunnuntai ja kovin rauhallinen oli ensi vaikutelma. Tullimies tervehti iloisesti "Welcome to Canada". Sama juna jatkoi matkaa Torontoon — määrän-päähämme. Uteliaana seurasin maisemia, joiden ohi juna kiiti kovaa vauhtia. Ratavarret olivat sinisenään sikurin kukkia ja sumakkipuut ja pensaat näyttivät kovin erikoisilta. Ja talot! Ne olivat erikoisen omalaatuisia ja aivan erilaisia kuin Suomessa. Silloin Toronto oli kuin pikkukaupunki nykyiseen verrattuna. Miten äärettömästi se onkaan muuttunut 23 vuodessa. Mutta melkein pidän entisestä enemmän ja kaiholla muistelen silloista rauhallista omakotitalo-Torontoa. Silloin oli kerrostaloja vähän ja niissä vain 5—6-kerrosta korkeintaan. Toista on nyt. Pilvenpiirtäjiä on monta ja maailman korkein näkötorni on kohonnut niiden kes-

kelle.

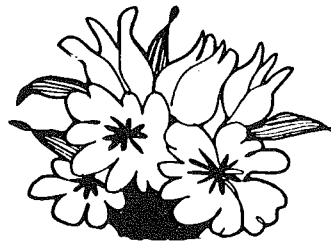
Toronto oli viihtyisä paikka asua ja 17 vuotta kului nopeasti. Varsinkin sen jälkeen Toronto tuntui kovin kotoiselta, kun uuden kaupungintalon suunnittelija oli suomalainen arkkitehti Revell.

Mutta ikä lisääntyi ja valtateiden liikenne kasvamistaan kasvaa. Meno kesämökille, jonne vetovoima oli valtava, tuli liian vaaralliseksi, niin päätimme muuttaa vanhuuden päiviksi tänne metsän rauhaan.

Tämä kaunis seutu, johon olemme asettuneet ja vanhuuden kodin rakentaneet, ansaitsisi laajan selostuksen ja suuren ylistyksen luonnonkauneudesta ja olosuhteistaan. Kauneuden kaipuu on täydellisesti tyydytetty jo tässä omassa paikassamme. Jos kaipaa enemmän kauneutta, niin sitä on joka suunnalla. Torontossa käymme enää kerran vuodessa, mutta nyt voi jo jäädä väliin paljon pitempi aika. Yksinkertaisesti ei tee mieli minnekään täältä Rankin järven rannoilta.

Floridassakin kävimme tutkimusmatkalla. Hyvähän siellä on asua ja ehkä, jos olisimme yhdysvaltalaisia, niin asuisimmekin vakituksella siellä. Nyt kanadalaisena se on hiukan hankalaa. Myös alituinen kesä ja erikoisen kovat helteet varsinaisena kesäaikana olisivat ehkä liian vaikeaa pohjoismaalaiselle paksulle verelle. Neljä vuodenaikaa ja jyrkin eroin tuo mukavaa vaihtelua.

jatkuu

Pankkihenkilöstön lakko ja sen vastatoimet on nyt sotkeneet tilityshommat täysin.

Tilillepanokorttia olen alkanut lähettää, mutta menee noin maaliskuun loppuun ennen kuin toista tuihatta on postitettu. Maksakaa kohdastaan, jos sopii, sillä rahavarat alkavat "tiukata". — Ei lehti tulemasta loppu vaikka maksu viivästyykin. Jos joku on jollakin tavoin maksanut, niin silloin tilillepanokortti on tietysti aiheeton. Rahaa on kyllä jo postitettukin jonkin verran.

Nyt en juuri pakinoi muista aiheista, kesällä kylläkin. Kiitän tilaajia, sillä puolella menee paremmin kuin olen uskaltanut unissakaan ajatella.

Nyt tulevat kotiseutumatkot ajan-kohtaisiksi, kun entiselle kotiseudulle jo pääsee oikein luvan kanssa.

Minäkin olen syksyllä luvannut lähteä kotipaikkaa ja Saarniaisten koskea katsomaan.

Kirjoitelkaa kaikista tapahtumista, kyllä sivuja löytyy...

Viimeinen lähtö kotoa IV

Meidän piti lähteä Pieksämäeltä jatkamaan matkaa, mutta siitä ei tullut mitään vähään aikaan. Sillä kun menin hakemaan lehmä pelloilta, niin huomasin, että Sirpa-niminen lehmä oli loukannut jalkansa niin pahoin ettei päässyt kulkemaan. Talon puolesta soittivat eläinlääkärin paikalle ja tutkittuaan lehmän jalan sanoivat: — Ettei tätä voi nyt kuljettaa. Meidän täytyi jättää "Sirpa" sinne talonväen hoitoon kun jatkoimme matkaamme eteenpäin. Suunta oli Suonenjoelle.

Kuljettuamme pitkin metsätaipaleita niin päädyimme vihdoin kansakoululle. Pyrimme yöksi, mutta opettajat kielsivät. Mutta meidän etumies Otto Kaartinen oli kovana ja sanoi, että tämä on yhteiskunnan omistama laitos, joten sitä suuremmalla syyllä me käymme tähän yöksi! Olemme täysin väsyneitä pitkän matkan kulkenneina.

Eikä opettajien vastaanpano autanut heitä ja hyvin he sitten meihin suhtautuivatkin.

Ohjasivat karjan läheisen talon peltolaitumelle sekä syöttivät ja juottivat meidät. Koulun luokkahuoneeseen petasivat meille oikein hyvät vuoteet!

Meillä oli sakissa naapurin isäntä Mikko Repo ja hän ajoi meidän toista hevosta. Hän oli aikanaan toiminut kanttorin viransijaisena ja niin me lauloimme hengellisiä lauluja opettajain ihmetellessä, kun meillä on kanttorikin mukana! Meillä oli siinä oikein hyvä yökortteeri.

Aamulla haimme karjan heinäpeltoilta ja jatkoimme matkaa. Suonenjoelle emme kuitenkaan saaneet jäädä. Sanottiin, että täytyy jatkaa matkaa Rautalammin. Jatkettiin matkaa. Saavuimme Rautalammin pappilaan, jossa jo oli paljon sakkolalaisia lehmenein.

Meidän kirkkoherramme Joonas Laurilan perhekin oli siellä. He ilahutuivat kovasti kun näkivät minut kun olimme hyviä tuttuja. — He olivat

poikani Erkin kummit.

Muistan kun rouva Laurila sanoi, ettei heillä ole oikein ruokaakaan. — Annoin heille leipää ja voita, koska olin varannut runsaasti evästä. He olivat iloisia tapaamisesta ja me siitä, kun tapasimme oman sielunpaimenemme.

Minä en tiennyt kumminkaan mitään miehestäni. Kirkkoherra Laurila lupasi kysellä hänen osoitteensa ja sen kautta sainkin yhteyden mieheni kanssa. Sekin oli suuri ilosanoma. Meitä jaettiin pitkin Rautalampea, mutta me pääsimme samaan taloon mummon ja lastemme luokse.

Erkki oli silloin yksi vuosi ja yhdeksän kuukautta vanha, eikä tuntenut äitiään! Olin niin ruskea ja mustana, kun olimme kaksi viikkoa matkanneet maantietä! Tutustuihan poika äitiinsä ja lopulta muistikin kuka on äiti.

Kahden viikon kuluttua teimme taas matkan kun haimme Pieksämäeltä sinne jätetyn lehmän. Seitsemän vuoden ikäinen Helvi-tyttö oli mukana. Minä talutin lehmää ja hän "ajoi". Samat pitkät metsätaipaleet kuljettavina ja Helvi väsyi ja itki kun ei enää jaksanut kulkea. Minä lohdutin häntä sanomalla, että kohta olemme sillä koululla kuin aikaisemminkin ja pääsimme taas sinne yöksi. Yön levätyksemme jatkoimme taas matkaa.

Saavuimme takaisin evakkokotiin toisten luokse. Olimme siellä lähelle joulua. He antoivat lehmille laitumen ja me autoimme heitä kesätoissa.

Sitten näimme sanomalehdestä, että halukkaat saavat haltuunsa entisen tilansa. Siinä samassa Ale-setä lähti Ruovedelle ottamaan vastaan Leppäkorven tilan. Kirjoittivat paperit kuntoon ja niin pääsimme taas jouluksi kotiin.

Jälleen oli suuri ilo kun saimme oman katon päämme päälle, vaikka emme saaneet asuaakaan Karjalan kodissa.

Maire Salmela

KUOLLEITA

Elisa Viitaniemi os Kuisma syntyi 12. 5. 1905 Sakkolassa, kuoli 11. 3. 1990 Pälkäneellä.

Maria Nalli os Repo syntyi 24. 7. 1906 Sakkolan Vilakkalassa, kuoli 21. 2. 1990 Mäntän aluesairaala.

Einari Nuora syntyi 8. 3. 1911 Sakkolassa, kuoli 10. 3. 1990 Lempäälässä. Entinen kotikylä Sakkolan Haparainen ja viimeinen kotipaikka Lempäälän Kulju. Hän oli mukana talvi- ja jatkosodassa.

Nuorat saivat maatilan Kukkolan

kartanon maista, jota Einari Nuora viljeli lähes kuolemaansa saakka. Sodan jälkeen hän suoritti sahausta toisena ammattinaan.

Siunaustilaisuus Lempäälän Ristimäen siunauskappelissa 31. 3. 1990, jonka jälkeen muistotilaisuus Seurakuntatalissa.

Taimi Haapsaari os Torikka syntyi 20. 6. 1915 Metsäpirtissä, kuoli 11. 2. 1990 Tampereella.

Rauha Huuska os Naskali syntyi 28. 12. 1918 Sakkolassa, kuoli 5. 2. 1990 Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

Siunaus 24. 2. 1990 Tampereen Messukylän kirkossa ja muistotilaisuus Takahuudin pappilassa.

Juhlan lopuksi nautimme vielä hyvät täytekakkukahvit.

Reipasta ja Siunausrikasta vanhuutta Iidalle!

Aili Pirkkalasta

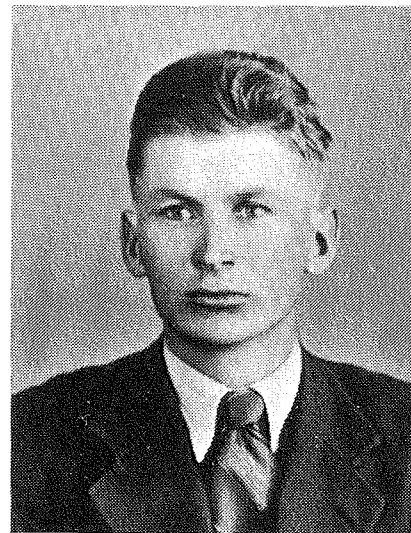
85 VUOTTA täytti 25. 1. 1990 Helmi Äikäs os. Karonen Helsingin Pakilassa. Hän on syntynyt Vpl Pyhäjärvellä. Kotikylä Sakkolassa Haitermaa.

85 VUOTTA täytti 27. 1. 1990 Maria Holttinen os. Naskali Viialassa. Entinen kotikylä Sakkolan Haitermaa.

85 VUOTTA täytti 27. 2. 1990 Juhon Lemmetti Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

80 VUOTTA täytti 18. 3. 1990 sotilasmestari Juhon Haapsaari Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Metsäpirtin Saaroinen ja viimeinen kotipaikka Karjalassa Käkisalmi. Talvisodassa hän oli mukana ErP 6:n joukoissa kotiseudullaan. Hän on suorittanut puolustusvoimien kanta-aliupseerikoulun.

Kuulunut jäsenenä SVUL:n suunnistusjaostoon sekä harrastanut hiihtoa ja yleisurheilua. Toivomus on, että hän vielä innostuisi kirjoittamaan Suvannon Seutuun!

75 VUOTTA täytti 30. 4. 1990 maratoonari Viljami Virolainen Nokian Joenpohjassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

75 VUOTTA täytti 8. 3. 1990 Tyynne Lempi Annala os. Repo Kuusankoskella. Entinen kotikylä Sakkolan Kaarnajoki.

75 VUOTTA täyttää 25. 4. 1990 Matti Lemmetti Tikkakoskella. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmaellä. Matkoilla.

70 VUOTTA täytti 1. 3. 1990 Helmi Luukkanen os. Naskali Vammalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Arkuntanhuussa ja viimeinen kotipaikka Karjalassa Vpl Pyhäjärvi.

70 VUOTTA täytti 21. 3. 1990 Mirjami Kyllikki Kurki Nokialla. Entinen kotikylä Sakkolan Kirkonkylä.

70 VUOTTA täytti 24. 2. 1990 Maire Nyrhi os. Lopenen Lappeenrannassa. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti ja viettää eläkepäiviään Lappeenrannassa.

60 VUOTTA täytti 12. 2. 1990 Hannes Saksanen Helsingissä. Entinen kotikylä Sakkolan Riiska. Nuorena miehenä hän oli innokas

kansantanhujen harrastaja, toimien Karjalan Nuorissa. Kuvassa poika poseeraa Kaukolan puvussa. Viime numerossa oli hänen syntymäaikaansa ilmoitettu aivan väärin.

60 VUOTTA täytti 3. 3. 1990 Helvi Lahtinen os. Ollikainen Ylöjärvellä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Ojaniemi.

60 VUOTTA täytti 5. 3. 1990 Urho Nihti Tampereella, jossa hän toimii toteutuspäällikkönä. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Ojaniemi.

60 VUOTTA täytti 8. 3. 1990 Sem Veikko Nuora Lempäälän Kuljussa. Entinen kotipaikka Sakkolan Haparainen. Sem Nuora viljeli maatilaa Lempäälän Kuljussa ja tultuaan näkövammaiseksi suoritti hierojan tutkinnon ja toimi kuntouttajana Lempäälän terveyskeskuksessa, kunnes pääsi eläkkeelle sairauden vuoksi 1989. Hän toimi nuoruudessaan innokkaasti Haparaisten Nuorisoseurassa, jossa oli mukana näytelmissä, tanhujoukkueessa ja harrasti musiikkia.

60 VUOTTA täytti 10. 3. 1990 Eila Kekki os. Leinonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Viimeinen kotipaikka Kar-

jalassa oli Vuoksenan Noisniemi. Nykyinen kotipaikka Tampere.

60 VUOTTA täytti 30. 3. 1990 Erkki Kalonen Vesilahden Kirkonkylässä. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

60 VUOTTA täytti 25. 3. 1990 Ilmari Kuisma Lempäälässä. Entinen kotipaikka Sakkolan Voloskan Sihkeriö.

60 VUOTTA täytti 2. 4. 1990 vanhempi konstaapeli Reino Pulakka Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä. Hänen harrastuksiaan ovat suunnistus sekä reservin aliupseeri-toiminta.

60 VUOTTA täytti 28. 4. 1990 Aimo Rastas Saarijärvellä. Entinen kotipaikka Sakkolan Riiska.

50 VUOTTA täytti 7. 3. 1990 Aila Kyllikki Heikkilä os. Pulakka Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi ja vanhempien kotipaikka Urjalan Kehro.

50 VUOTTA täytti 13. 2. 1990 Meeri Ihmutila os. Ollikainen Ylöjärvellä. Hän on syntynyt Urjalassa ja kotikylä Sakkolassa oli Ojaniemi.

Timanttihäitään viettivät 4. 3. 1988 Alma ja Iivari Kuparinen Hinnerjoella. Entinen kotipaikka Sakkolan Petäjäjärvi. Nykyisin asuvat Eurassa.

VUOSIA TÄYTTÄ- NEITÄ

80 VUOTTA täytti 16. 12. 1989 Ida Naskali Lempäälässä. Olimme sukulaiset ja entiset naapurit joukolla juhlimassa. Iida oli järjestänyt syntymäpäiväjuhlaansa Lempäälän Ehtookotoon.

Juhlista muodostui ikimuistettava ja kaunis juhlatilaisuus.

Kun merkkipäivä oli näin lähellä joulua, niin juhla alkoi jouluateriailla, siihen kuuluvine herkuineen. Joulukuusi lisäsi tunnelmaa. — Joululaulujen kaikuessa ja seurustelun lomassa oli Lempäälän Karjalaiset järjestäneet ohjelmaa. Runolausuntaa esittivät Elli Pulakka ja Sirkka Kuoppo. Kaksinlaulua esittivät Irja ja Aira Jääskeläinen Pirkkalasta.

Eeva Koiranen ja Risto Jääskeläinen esittivät omat muistelonsa.

Valokuva Suvanto-Säätiön yh:n alkamisen 50-vuotisjuhlasta Tampereella. Valokuvassa Suomalaisella Klubilla 6. 10. 1989 Yrjö Raaska, eversti Arvo Räisänen, rouva Räisänen ja Eero Kurikka.

Äitien- päivänä

Kevään ensikukkaset,
pienet valkovuokkoset,
lapsenlapsi kantaa:
"Mummo kiltti! Ota nämä,
sinulle ne tahdon antaa!"

Mummo ottaa kukat, kiittää,
pojan päätä silittää.
Lapsi katsoo hymyillen:
"Paras mummo olet sä!"

Yhdessä leikitty on vuodet,
aika pian mennyt on.
Mummo kaikki kauniit muistot
kätkee syömmen lokeroon.

Mummo muistaa oman
mummon...
Valkovuokot Karjalan.
Kevätpäivin mummon kanssa
kuultiin käen kukunnat.

Sirkka-Liisa Lehtinen

Valmistuneita

Diplomi-insinööri Hannu Meskanen valmistui 28. 2. 1990 ekonomiksi Tampereen Yliopistosta.

Nykyinen toimipaikka on Tampella Oy Tampere. Myös asuinpaikka on Tampere.

Hannun vanhemmat Raili ja Arvo Meskanen asuvat Nokialla. Isän entinen kotipaikka oli Sakkolan Vilakkala.

Tulevia Karjalan perinteen vaalihoitoja? Terhi ja Veikko Koirasen lapset, Eero ja Emmi, Lempäälän Kuljusta kesällä 1989. Veikko Koirasen suku on siirtynyt Sakkolan Purpuasta Lempäälän Kuljuun. Valokuvan on antanut käyttömme Atte Niemi.

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —
AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
33300 TAMPERE puh. 433 902

Vilakkalan Heinälammen kuivatus

Vilakkalan kylän asutus oli keskitynyt pääasiassa Heinälammen ja Mutalammen väliselle alueelle.

Kylän keskustan pellot olivat tilaa kohden pieniä ja kivisiäkin, siksi lisäämään saanti tuli ajankohtaiseksi vuosisadan alussa, kun elintaso alkoi muutenkin edistyä ja kehittyä. Heinälammen ympäristö oli hyvin vesiperäistä ja varsinkin kevättulvat ja sadekesät haittasivat rantaniittyjen viljelyksiä.

Heinälammesta johti pieni laskuoja Mutalampeen, joka ei jaksanut vetää tulvavesiä pois. Heinälampi on ollut nähtävästi vuosisatoja sitten oikeastaan järvi, sillä rantapenkereistä oli näkyvissä aikaisempien aikojen veden korkeudet. Ehkä laskuojan yhteydessä on ollut joskus aikaisemmin myös pieni mylly, koska oja nimitettiin Myllyojaksi? Heinälampeen laskeutuu kaksikymmentä vuotta oja, jotka toivat tulvavedet keväisin ja syksyisin, Paavonoja ja Sopenoja.

Kyläläisten aloitteesta on nähtävästi tehty aloite lammen kuivattamiseksi vuosisadan alkuvuosina, koska 1920 alkoivat työt Valtion lainoituksella ja johdon avulla. Samalla kun kaivettiin syvempi laskuoja näitten lampien välille, perattiin myös oja Mutalamesta Kaarnajokea pitkin Rytyn putoukselle saakka ja edelleen Taipaleenjokeen.

Tämä väli Heinälammesta Mutalampeen oli noin 600 metriä hyvin vaikeaa, maasto savista ja kivistä johon täytyi kaivaa vielä syvälle. Tämä työ silloisilla työmenetelmillä oli hyvin hankalaa ja aikaa vievää. Työ tehtiin pääosin miestyövoimalla ja hevosilla, joilla maa ajettiin keskellä lampea olevaan "kulppaan" ja sinne maata painui näkymättömiin. Syvempien kaivannon kohtiin oli tehty lavat kolmeenkin kerrokseen, joihin aina alemmalta tasolta heitettiin maat seuraavalle ja viimein rekeen. Nostoa oli jopa kymmenen metriä.

Kaksi aikakautta Sakkolan Vilakkalan Heinälampimaisemassa.

Heinälampi kuivattuna ja tuottoisena viljelysmaana v. 1931.

Heinälampi valokuvattuna v. 1988 samalta paikalta. Jälleen järveksi muuttuneena.

Aivan vaikeimmassa paikassa oli käytössä mieskäyttöinen vinssi, jolla kivet ja maata nostettiin suoraan rekeen. Työ on kestänyt nähtävästi pari kolme vuotta ja Heinälampi saatiin pääosin kuivattua. Uutta peltoa tuli yli sata hehtaaria ja lisäksi veden vaivaamat rantaniityt tulivat viljelyskelpoisiksi.

Valtion antaman lainan maksu-
miehiksi tulivat Haparaisten, Volosulan, Kaarnajoen, Keljan, Riiskan

ja Vilakkalan kylien talot, joilla oli maa-alueita tämän kuivatuksen vaikutusalueella. Lainojen maksuja suoritettiin hoitokustannusten lisäksi pitkälle 30-luvulle saakka.

Valtion lainaehdotusten mukaan kuivattu maa-alue oli saatava viljaa kasvamaan 5 vuoden sisällä.

Ensimmäinen osakasten kokous on pidetty 9 päivänä syyskuuta 1923 Tuomas Karvasen talossa Vilakkalassa. Siinä oli päätetty, että jokaisen

osakkaan on kaivettava pääjoaan omat laskuojansa lokakuun 15 päivään mennessä ja ojien on oltava 80 senttiä leveitä ja puolen metrin syvyisiä. Päätös päätettiin saattaa osakasten tietoon Kirkon kuulutuksella!

Luultavasti lampea ei saatu viiden vuoden sisällä aivan viljelyskuntoon, koska osakkaiden kokouksessa 10 päivänä kesäkuuta 1928 todetaan, että Maataloushallitus on myöntänyt kahden vuoden lisäajan viljelyspalkolle.

Viemäriä Heinälammista aina Kaarnajokeen asti täytyi vuosittain puhdistaa liejusta. Niiltä osakkailta jotka osallistuivat itse puhdistustyöhön, ei peritty vuotuista kunnossapitomaksua, muilta perittiin 2 prosenttia osakkuus-summasta. Tuntipalkka miehille oli silloin monet vuodet 3,50 markkaa tunnilta ja toimitusmiehille 25 markkaa päivältä.

Laskuojan aukipito on tuottanut huolta osakkaille, sillä osalla ojaa oli tehty puupuitteet maan vajoamisen estämiseksi! Niitäkin piti uusia, samoin kuin perata Paavonojan lampeen kuljettama hiekka. Monessa kokouspöytäkirjassa on maininta tämän kunnossapitotyön vaikeuksista.

Osakasten kokoukset ovat olleet ainakin pöytäkirjojen mukaan sopuisia, ainoastaan kerran on äänestetty siitä, että kun insinööri G A Stählen tulee tarkastuskäynnille, niin tarjotaanko hänelle majoitus ja ruoka Mikko Viskarin talossa. Enemmistö päätti, että annetaan!

Viimeinen kokous ennen talvisotaa näissä kuivatusasioissa oli 24 päivänä helmikuuta 1939 Simo Viskarin talossa.

Sota keskeytti toiminnan. Talvisodassa Heinälampea pommitettiin niin paljon, että kun 1941 palattiin Vilakkalaan, niin Heinälampi-alue oli pommikuoppia täynnä.

Kumminkin kuivatusaluetta oli tarkoitus viljellä, sillä 28 päivänä maaliskuuta 1943 osakkailla oli kokous, jossa osanottajina olivat: Simo Viskari, Juho Makkara, Heikki Kiiski, Mikko Kemiläinen, Manu Viska-

ri, Pekka Nuora, Viljami Kiiski, Albert Viskari ja Juho Repo.

Kokous päätti peria osakkailta rästimaksut, jotka oli jääneet perimättä usealta vuodelta! — Lisäksi lähetettiin kirje Sakkolan kunnan hoitokunnalle, pyynnöllä, että saataisiin vankityövoimaa viemäriojien puhdistamiseksi!

Tämä kokous oli viimeinen ja Heinälammien kuivatuksesta ei ole jäljellä kuin kahdenkymmenen vuoden osakas-kokousten pöytäkirjat muistona!

— — —

Kun nyt jälkepäin ajattelee esisien ponnisteluja elintonsa parantamiseen, niin täytyy kunnioittaa heidän panostaan, sillä tämäkin kuivatustyö, joka suoritettiin miestyövoimalla, oli suuri saavutus.

Nykyisellä koneellisella kalustolla työ olisi ollut hyvin paljon nopeampaa ja vaivattomampaa kuin silloin. Niinkuin Karjalaiset myös me Sakkolalaiset menetimme kaikki maamme ja talomme, näin meni hukkaan

myös tämä Heinälammien kuivatuskin.

Koko alue on jätetty uusien haltioitten taholta oman-onnensa nojaan, koko alue on soistunut, laskuojat tukossa. Kun jotkut meistä on voinut käydä pikakäynnillä viime vuosina Vilakkalassa, niin heti kun laskeudutaan Summasenmäeltä kylään, niin on näkymä lohduton.

Kun ennen sotia tultiin samaa tietä kylään, aukeni vasemmalle hyvin viljelty ja hoidettu Heinälammien alue, missä joskus heinäaikana oli heinäseipäitä vieri vieressä — ja nyt on vain soistunut, metsittynyt sekä hylätty alue. Saa nähdä, muuttuuko edessä olevina vuosisatoina Kannaksen alueen omistus-suhteet. Onhan ne entisinä historian aikakausina aina muuttuneet...

Kuitenkin sitä Sakkolaa ja sitä Vilakkalaa joita meidän ikäluokat muistavat, ei ole ja eikä varmasti tule koskaan olemaan. Ne säilyvät vain muistoissa.

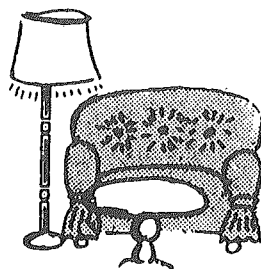
Heimo Viskari

MATKA KOTISEUDULLE — KIVINIEMEEN JA SAKKOLAAN

Juhannuksena 21—23. kesäkuuta 1990. Matkan hinta noin 700 markkaa. Tiedustelut puh. (924) 64509, MARJA TAMMISTO, Jussinkuja 2, 24800 HALIKKO.

HOVINKYLÄN JA OJANIEMEN JUHANNUS-JUHLAA VIETETÄÄN 'VENEVALKAMASSA' HOVINJÄRVEN RANNALLA 23. 6. 1990.

Ohjelmassa muisteloita!

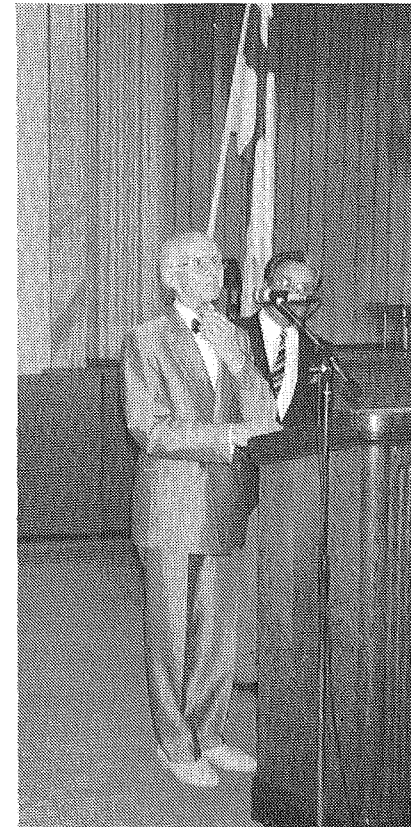
Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845724

Hankasalmi

Sakkola-juhla Juupajoella

Pentti Pärssinen toivottaa kaikki tervetulleeksi Sakkola-juhlaan 1990. Kuva Helsingin Sakkola-juhlasta 1989.

Sakkola-juhlaa vuosikymmenien perinteen mukaan vietetään elokuun ensimmäisenä viikonvaihteena, siis 4—5. päivä. Tämä ajankohta oli tapana jo Sakkolassa ollessa, sitä kutsuttiin kihupyhäksi, jolloin erikoisesti nuoret kokoontuivat kirkolle tapaamaan toisia nuoria.

Tänä vuonna vietetään Sakkola-juhlaa Juupajoella nyt kolmatta kertaa. Järjestäjän vastuuta ei yksin kanneta sakkolalaisin voimin, vaan yhdessä hyvien ystävien tuella koostuen kaiken ikäisistä ja "mielisistä", kuitenkin kaikilla juhlien onnistumisen tavoitteena.

Heimon jolla on samat koettelemukset menneisyydessä tulee auttaa ja tukea toisiamme, ettei meille niin läheinen kotiseutujuhlamme, siis pitäjäjuhlien ketju pääsisi katkeamaan. Toivomme myös nuorten tuntevan

vastuun juuristaan, ei ylimielisin ajatuksin, vaan "lämmöllä ajatellen" ja myös teoilla tukien.

Juhlat alkavat siis lauantaina 4 päivänä elokuuta ja jatkuvat sunnuntaina. Lähemmin juhlapäivien kulusta juhlatoimikunta tiedottaa myöhemmin.

Majoitusvarauksia voi jo tehdä osoitteesta: LAURI PEKKI, 35540 JUUPAJOKI, puh. (935) 48 016.

Sopikaamme jo hyvissä ajoin, ettei siinä kiireessä unohtuisi nuoret ja ystävämme kotiin, vaan muistaisimme ottaa heidät mukaan. — Kertosimme juhlista heille ja kehoittaisimme, että "alkaisivat nappeja kiillottaa", vanhaa sanontaa lainataksemme.

"Teitä lämmöllä ajatellen."

Pentti Pärssinen

Desanttipartion tuho Pyhäjärven jäällä 2. 2. 1940 III

Edellisessä numerossa kerrottiin desanttien tuhoamisesta jäällä.

Kun Pyhäjärven jäälle 2. 2. 1940 pudotetut desantit oli saatu tuhotuksi jo ennen puoltapäivää, niin jatkui jään varmistus seuraavina öinä entistä tiukemmin.

Niinpä 3. 2. yöllä lumipyrystä huolimatta lenteli jään yllä vihollisen koneita etsien edellisenä yönä alas laskeutuneita partioita.

Ilmadesanttien lähettämistä venäläisestä esikunnasta tuntui kummalta, kun radioon ei vastattu, vaikka sieltä miten kutsuttiin, oli eetteri tyhjä, radio oli mykkä, ei edes pihautakaan sieltä kuulunut.

Päivä kului odotellessa — tosin synkkien aavistusten vallassa — mut-

ta seuraavana yönä lähetettiin tiedustelukone R. 5 ottamaan yhteyttä kadonneeseen partioon.

Tiedustelukone lähti liikkeelle, saapuen Pyhäjärven ylle ajoittain lumipyryn ja kostean pakkasen huonontaan näkyvyyttä. Kone kierteli aikansa jään päällä, lentäjän tarkkaillessa alhaalta jotain valomerkkejä ja radiosignaaleja — mutta turhaan. Lentäjä ei huomannut, miten kostean pakkasen aiheuttama sumu jäättyi koneen siipiin, aiheuttaen koneen painon nousun. Kone putosi, syöksyen jyrkässä kulmassa 80 senttisen jään läpi ja iskeytyi kappaleiksi pirstaleiden hajotessa ympäriinsä. Painava moottori vajosi lentäjä mukanaan järven pohjaan noin 8 metrin syvyy-

teen.

Jäätä partioineet vartiopoijat olivat seuranneet rannoilta lentoja jään yllä, odotellen desanttien uusia pudotuksia jäälle, josta kuului kova rysäys ja lennon loppuminen siihen.

Aamuvarhain lähetettiin partio, joka totesi suuren avannon jäässä, jonka ympärillä levisi lentokoneen hajonneita kappaleita.

Valoisaa aikaa ei jäälle voinut kukaan mennä, mutta yöllä alettiin koneen osien naaraus Pyhäjärven pohjasta. Putoamispaikka oli Jaaman ja kirkon puolivälissä. Naaraustyö lankesi Noitermaan poikien tehtäväksi, jota johti ryhmänjohtaja Jussi Pulakka.

Hommattiin köysiä sekä naaraus-

koukkuja, illan tullen taivallettiin jälle, aloittamaan lähes 30 asteen kylmässä, vaivalloinen ja kylmä naaraustyö, jota jatkettiin monena yönä. Järven pohjasta nostettiin koneen moottori ja konekivääri. Muun romun lisäksi sieltä nousi murskaantunut lentäjä sekä sekava vyyhti vaijeita ja muita osia. Loput jätettiin järveen. Siivet ja peräsimet olivat hajonneina jäällä.

Kun vihollisen komentajat totesivat desanttipartion kadonneen sekä sitä etsimään lähetetyn koneen tuhoutuneen järven jälle (sen olivat paljastaneet päivällä suoritettujen lennot jään yllä), luopuivat komentajat koko yrityksestä, todettuaan sen tulleen paljastetuksi ennen aikojaan.

On sanomattakin selvää, millaisen katastrofin olisi aiheuttanut 3000 valiodesantin ilmaantuminen Taipaleen vaikeasti puolustettavan rintaman se-

lunaan. Itäisen Kannaksen puolustus olisi armotta romahtanut ja kyseenalaista on olisiko rintama pysäytetty edes Käkisalmen tasalle. Kotiseudun nuorten poikien ja lottien ansioksi on laskettava se suuriarvoinen työ, jonka he vaivojaan säästämättä ja vaaroja uhmaten suorittivat talvisodan raskaina päivinä kotikylissämme yhteisen puolustuksen hyväksi.

— — —

Maaliskuun 13 päivää kotiseudun menetyksineen ei voi sanoa kuvata. Kotiseudun nuoret puolustajat jouduivat rauhan tulon jälkeen hiihtämään noin 450 km, uuden rajan taa. Monet heistä jatkoivat asepalvelustaan uusilla sijoituspaikoilla asevelvollisina, palvelleen toiset 5 vuotta yhteen menoon, kaatuen tai haavoittuen.

Näistä jäljelle jääneistä nuorista myöhemmin toisen sodan jälkeen kehittyi tarmokkaita maanviljelijöitä, yrittäjiä ja teollisuusmiehiä, jotka rauhan aikana veivät maamme taloudellista kehitystä eteenpäin.

(Kirjoittajan huomautus: Jäänläpi syöksynyt lentokone oli silloinen NL:n tavanomainen tiedustelu- ja yhteistoimintakone Polikarpov-R-5. Se oli kaksitasoinen avo-ohjaamoinen 2 paikkainen lentokone, niinsanottu "Hermohöylä", joita NL valmisti 120.000 kpl. Nopeus oli 260 km/h ja kantokyky 500 kg pommeja. Siinä oli levypyörät tai sukset ja tähystäjällä konekivääri.)

Kalervo Paukku / Heikki Karttunen

Sotaveteraani Einari Nuora siunattiin haudan lepoon Ristimäen siunauskappelissa Lempäälässä 31. 3. 1990

Einari Nuora oli niitä Talvi- ja jatkosodan käyneitä miehiä, joka osallistui taisteluihin maineikkaan

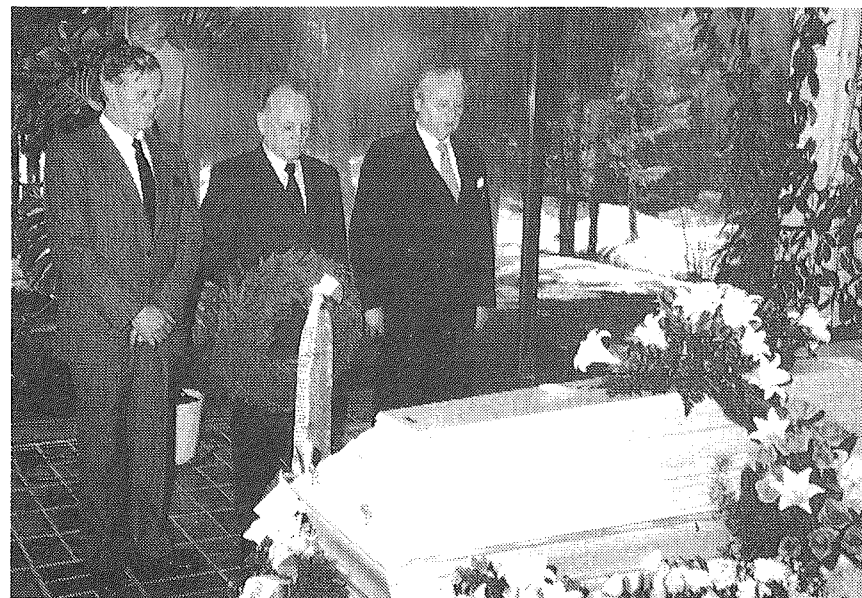
ErP:6:n riveissä. Einari joutui puolustamaan kotikontuja Taipaleen lolkalla, mutta ennenkaikkea armotto-

missa ja tuhoisissa taisteluissa Joulukuun 27 pv 1939 Keljassa. Silloin kyseinen pataljoona löi raskaita tappioita kärsien Keljan rantapalsteisiin pesiytyneen vihollisen, vyörytti asemat ja työnsi hyökkääjän Suvannon jälle.

Kaikesta armottomasta vastarinasta huolimatta kotiseutu menetetttiin, oli alistuttava vihollisen sanelemaan pakkorauhaan.

NIINSANOTTU JATKOSOTA ALKAA

Kesäkuun 17 pv. 1941 alkoi yleinen liikekannallepano, reserviläiset kutsuttiin aseisiin. Samana päivänä alkoi Vesilahden Narvan Nuorisoseuran talolla ilmoittautua miehiä osallistua tarvittaessa palvelukseen. Heidän joukossaan oli myös Einari Nuora. Tämän kirjoittaja ilmoittautui myös Vesilahden komppaniaan,

Sakkolan Sotainvalidi- ja sotaveteraanikerhon edustajat on hiljentyneet Einari Nuoran muistoa kunnioittamaan.

jossa oli runsaasti muitakin Sakkolan poikia. Kahdeksannentoista päivän aikana miehistölle jaettiin varusteet ja käsiaseet, muodostettiin joukkueet ja ryhmät, määrättiin ryhmille johtajat. Viimeisen yön vietin Mikko Naskalin kotona Narvassa, Mikko oli v. 1918 syntynyt, niinkuin kirjoittajakin. Ystävystyimme näinä muutamina päivinä Mikon kanssa. Pariä kuukautta myöhemmin hän uhrasi nuoren elämänsä Syvärin taisteluissa.

Aamupäivällä 19. 6. komppania seisoi varusteineen Narvan urheilukentällä valmiina komppanianpäällikön suorittamaan katselmukseen. Marssi Lempäälän rautatieasemalle alkoi. Lempäälän asemalla komppania siirtyi rautatiekuljetukseen suuntana itäräjä.

Hammaslahden asemalla joukot jalkautettiin ja Juhannuksen seutu vietettiin Hammaslahden maastossa. Täältä joukot siirtyivät marssirivistönä Tuopovaaran ja Kiihtelysvaaran maisemien kautta lähelle valtakunnan rajaa, vastapäätä Korpiselän kirkonkylää. Rajalla komppania asetui aseisiin suorittaen partiointi- ja vartiotehtäviä. Kesäkuun 9—10 pv. välisenä yönä oli niillä seutuvilla ankara ukonilma. Rajuilmaston loputtua alkoivat takanamme olleet tykkipatterit sylkeä tulta vihollisen aseisiin, ja samanaikaisesti alkoivat joukot ylittää valtakunnan rajaa. Ensimmäinen vakavampi kosketus viholliseen saatiin Korpiselän kirkonkylän liepeillä, jossa vihollinen oli asemassa korkean mäen rinteellä. Joukkueemme oli ylitettävä n. 100—150 metriä leveä peltoaukea, joka nähtävästi oli ollut viljelyksessä suomalaisten aikana, sillä alueella oli selvästi nähtävissä sarkaojat. Etenimme harvassa ketjussa kohti aukean takana olevaa metsän reunaa, jossa olisi ollut paremmat suojautumismahdollisuudet.

Ennen tavoitteensaavuttamista kuului kuitenkin lähelläni korviahuumaava räjähdys. Kierryin korkkiruuvinomaaisesti maahan. Huomasin, että oikea jalkani osoitti sivulle, olin

saanut osuman oikeaan reiteeni räjähtävästä kuulasta, jonka voimasta jalka oli murtunut. Ensimmäinen ajatus oli, että jalka on saatava toisen viereen. Otin kivärin, työnsin piipun saappaanvarteen ja oikaisin jalan suoraksi. Ketään ei näkynyt eikä kuulunut, korvat vain humisivat. Huusin kavereita, että tulkaa auttamaan olen haavoittunut. Jonkin ajan kuluttua ryömi ryhmämme johtaja alikersantti jonka nimeäkään en tiedä luokseni, kysyen että sattuiiko pahasti? Hän totesi tilanteen, ja yritti kantaa minua selässään, mutta olin hänelle liian painava yksin viettäväksi. Alikersantti luopui yrityksestä ja sanoi hakevansa lisää apua. Apu viipyi ymmärrettävästi mielestäni kauan, vaikka en erikoisesti kipua tuntenutkaan. Vesilätäkkö, jossa makasin alkoi punettua, ajatukset kulkivat menneessä. Mieleeni tuli ensimmäisenä, että nyt ei voi pelata enään jalkapalloa, ja toiseksi, eikä tanssia. Olen monasti ajatellut jälkepäin, että siihen olisi ollut hyvin vaivatonta nukkua, kun elämänneste olisi valunut allani olevaan vesilammikkoon. Havahduin ajatuksistani, kun lähelläni alkoi kuulua liikettä. Apua hakemaan lähtenyt alikersantti saapui ja hänen mukanaan oli yllätyksekseni tuttu mies, Einari Nuora. Kysyin Einarilta onko hän lääkintämies? Einari sanoi ettei ole, mutta pitäähän

kaveria jelpata. Ymmärtääkseni Einari sitoi haavan ennenkuin lähtivät kuljettamaan. Pojat vetivät minua pitkin maata, ollen itsekkin matalana, sillä kävely pystyssä olisi saattanut olla tuhoisa meille kaikille. Onneksi aukea oli vanhaa viljelysmaata, jossa oli sarkaojia. Yöllinen raju ukkossade oli täyttänyt sarkaojat vedellä. Kun pääsimme ojan luo, vetivät pojat minut sitä pitkin toinen toiselta puolelta ja toinen toiselta puolelta. Näin uitto vesiojassa helpotti ratkaisevasti kuljetusta, vaikka ojan suunta ei ollutkaan paras mahdollinen, vei hän se kumminkin turvallisemmalle puolelle. Minut nostettiin paareille, jossa Einari vielä paranteli siteitä.

Joukkoomme tuli toinenkin Sakkolan poika, asevelvollisuusaikainen aseveli Viljo Tiinus, Viljo kertoi koko ajan seuranneensa kuljetustani, antaen tulitukea panssarintorjuntakiväärillään. Viekkää terveisiä kotiin sopersin pojille. Neljä miestä nosti parit ylös ja matka JSP:lle alkoi. Sota osaltani oli päättynyt.

Tällä kirjoituksella haluan kunnioittaa ja muistaa Einari Nuoraa, sekä kiittää hänen antamaansa ratkaisevaa apua tilanteessa, joka ilman hänen rohkeaa ja rauhallista toimintaansa olisi saattanut päättyä kohdallani toisinkin. Veljeä ei jätetty.

Martti Karonen

Sakkola-Seura ry:n toimintakertomus 1989

JÄSENISTÖ

Seuran jäsenistä ovat kuluneen vuoden aikana kuolleet Eino Nuora, Yrjö Mönkäre ja Lauri Lamppu. Uusia jäseniä on liittynyt 8. Jäsenmäärä vuoden 1989 lopussa oli 172.

HALLINTO

Johtokunta: pj Eila Aro, vpj Janne Loponen, sihteeri Meeri Häkki-

nen, taloudenhoitaja Anni Purontaa, muut jäsenet Aulis Airto, Eka Karpunen, Alli Ollikainen, Maj-Lis Stenbäck, Reino Söder, Maija-Liisa Lamppu, sekä varajäsenet Anja Hepokorpi, Vilho Kaikkonen ja Markku Naskali. Johtokunta kokoontui 9 kertaa.

Naistoimikunta: pj Maj-Lis Stenbäck, Meeri Häkkinen, Alli Ollikai-

Sileät sataset

Ensiksi se oli setäni ja meidän välinen talojen välimatka. Saunamme oli miltei puolivälissä ”koppila”, aiasta. Isäni oli rekimestari ja setäni seppämestari. Kylässämme oli myös vaatimattomia sileän satasen ja myös keskimatkojen mestareita.

Isäni tiesi myös satasista, koska hän oli muun lisäksi korttipeluri, mutta ei ollenkaan ”juomari”.

Kun aloitin sileällä satasella tuli mieleeni seuratalon vierellä oleva suora kangastie, melkein polku, sillä niin kapea se oli. Mahtui siihen sileälle sataselle kolmekin kilpailijaa rinnakkain. Söderin Arvi oli kumminkin aina ensimmäinen...

Metsäpolkuja kulki 800—1500 m kilpailijain. Useimmiten nämä matkat voitti Kallosen Kassu, oman

nen, Siiri Serri ja Irma Toivonen. Naistoimikunta on ansiokkaasti huolehtinut tilaisuuksien ohjelmasta ym. järjestelyistä.

Retkitoimikunta: pj Anni Purontaa, Markku Naskali ja Ilpo Pauku. Retkien ohjelmista on vastannut Anni Purontaa ja Markku Naskali toimi autonkuljettajana.

Järjestysmiehet: Urho Kallonen, Sulo Kuisma, Kari Lius, Pekka Naskali, Eino Systä ja Tauno Viskari. Seuran isäntänä Vilho Kaikkonen.

Tilintarkastajat: Mirjam Kallonen, Tauno Viskari, varatilintarkastajat Kerttu Pitkänen ja Matti Laamanen.

Seuran edustus: Karjalan Liiton kokouksissa ovat olleet Eila Aro, varalla Janne Lopenen.

Uudenmaan piirin hallituksessa on ollut Eila Aro ja lisäksi Reino Söder.

Pääskyn hallituksessa on olleet Reino Söder ja kokousedustajana Janne Lopenen.

Suvanto-Säätiön valtuuskunnan jäsenenä Eila Aro ja varajäsenenä Aulis Airo.

kylän poikien tähti. Vain kerran Kouhia Pölläkkälästä voitti, mutta kovilla oli Kassun kanssa.

— — —

Kaarlo nuorikkoineen (1939) oli upea pari. Terveiset ja myöhästyneet kultahääpäivän onnittelut!

— — —

Sittemmin seuratalon ympärille talkoilla rakennettu juoksurato uuttu usein myös itseni. Olin sarjani ”eka” hiihdossa ja juoksussa. Parhaaksi saavutukseksi jäi kuitenkin kolmas palkinto viimeisissä 12 kansakoulun kilpailuissa Vilakkalassa 1938. Vaikka olisin ”pronssi”, se ei alkuunkaan minua tyydyttänyt — kun sukset vielä lipsuivat.

Söderin veljekset, Kallosen Kassu ja monet tässä mainitsemattomat urheiluhenkiset kaverit tekivät meistä pojista miehiä.

Sedältäni kaatui kolme poikaa kuudesta ja kolmesta jäljelle jääneestä vain yksi, Viljo, jaksoi yli 50-vuotiaaksi.

Olen usein ihmetellyt, että miksi minä kuusikymppisenä, pulavuosina syntynyt kotiseudulla, asepukea kantanut, nälkää ja puutetta nähnyt mies vielä elän.

Mitä useammin sitä itseltäni kysyn, niin yhtä usein tulee vastaus: Hyvät kaverit, urheilun harrastajat — puuhamiehet sen ovat aikaan saaneet.

Tulee mieleeni myös ”pomomme”

Eino Kuisma ja lottamme IS-yksikössämme Ojanimeessä, Elsa Pajari — tuo sulotar, jonka monet toisetkin muistanevat?

Jos sen suoraan sanon: Olin häneen rakastunut. — Minkä sille voi... Kuisman Eikka sen varmaan huomasi, koska määräsi minut sou-tamaan Haparaisiin.

Voiko monta yhtä aikaa rakastaa...? Sillä samalla aikaa kun Elsaa palaavaksi odottelin, niin juttelin Rjasolan ML:n kanssa...

Näin se nuoruus, ah! niin suloinen villine rippikouluaikoineen. Silloin ei Sakkolassa ollut kirkkoa. Me pääsimme rippikoulun käytyämme ripille Valistustalolla.

Me nuoret silloin villit oltiin — rakasteltiin ja suudeltiin — tämä nuoruus oli parasta aikaa, mutta se vietettiin meiltä. Miksi nuoruus parhaimmillaan riistettiin?

Oli riipaisevaa nähdä kuva Sakkolan hautausmaalla palavasta kynttilästä. Isäni, omaiseni ja omaistemme haudoilla. Kiitokseni Sinulle!

Sota vei paljon meiltä. Vain varhaisnuoruus jäi mieliin raisuine rippikouluaikoineen — kirkkomäki-neen...

Rippikoulukaverit muistanevat kun kirkkoherra Laurila teki rippikoulussa ”kahtiajaon”: Tytöt ja pojat erilleen viikoksi! Olimme niin viljejä silloin...

Kaikki tytöt olivat niin suloisia. Meistä pojista en tiedä? Nahjuksia, ujoja, jörriköitä, kölliköitä...?

Kasvattaako suru mieltä?

Niilo Naskali

Saaprun tyttö muistelee

Terveiset vaan taas täältä Porin suunnalta, Ulvilasta! Kevät tulee ko-histen, vesi räystäistä tippuu...

Tulee haikea olo kun ajattelen: Niin siellä kotonakin, kenellä on räystäitä pystyssä. Useammalla ei.

Aloitin muistelemalla lapsuutta, kun olen aina sellainen ”käsityöhul-lu” pienestä pitäen, että jos näin jos-sain erikoisen käsityön niin minun piti se varmasti saada...

Niin silloin kun näin enoni vaimol-la kauniin tilkkutäkin — pitihän minunkin tietysti samanlainen saada meillekin, mutta kun ei ollut niin pal-jon tilkkuja. Niin mistäs teit?

Sakkolan apteekissa piti käydä usein hakemassa äidille päänsärky-pulvereita, kanferintippoja ja mon-ta muuta lääkettä. Ja niin menin myös samalla Virkin kauppaan — tietysti äidin luvalla — ja olen tätä monesti miettinyt, että mitä mahtoi myyjä tuumia kun pikkutyttö osti puolimetriä kangasta useammasta pakasta...?

Niistä tilkuista tulikin täkki vii-mein valmiiksi, jos ei aivan niin siis-ti kuin mallina ollut... Mutta hyvin lie kervannut naapurille 50 vuotta sit-ten.

En muista sitä, että oliko Sakko-lan kirkolla silloin kampaajaa — mutta kuitenkin lähdimme hake-maan kauneutta Käkisalmeista. Mei-tä oli kolme Saaprun tyttöä, kun sin-ne hankimme lähtöä pitkän aikaa, kunnes sitten eräänä keväisenä aa-

muna lähdimme pyörällä Noiter-maan pysäkillä ja sinne jätimme pyö-rämme säilöön. Menimme junaan ja Käkisalmeen.

Kampaajalla tuli käytyä, mutta sit-ten ne seikkailut vasta alkoivatkin, jäimme nimittäin junasta, eikä muu-ta junaa sinä iltana enää mennyt sii-hen suuntaan.

Siinä mietimme, että mitä nyt on tehtävissä? Joku meistä muisti, että jos pääsemme linja-autolla. — Tuu-masta toimeen ja linja-autoasemalle pian!

Sattuikin niin mukavasti, että pää-simme linja-autossa Pyhäjärven ase-malle, mutta ne meidän pyörät olivat Noitermaassa ja lähdimme rautatie-tä pitkin ”pölkyltä pölkylle” loik-kien.

Ennenkuin olimme Noitermaassa olikin jo myöhä ja pysäkillä ei ollut ketään virkailijaa. Kyselimme, että missä asuu asemamies ja loppujen lopuksi löysimme hänet. Ystäväl-lisenä ihmisenä hän vaivautui anta-maan meille pyörämme. Huokasim-me helpotuksesta.

Niin lähti kolme kiharapäätä tyt-töä ajelemaan kohti Saaprun.

Jälkeenpäin olen ollut satoja ker-toja kampaajalla, mutta tämä vain on jäänyt aivan erikoisesti mieleen.

Terveiset vaan Allille ja Irjalle, jos sattuvat tämän lukemaan. Se kolmas kiharapää

Sirkka Mäkinen.

Samppa-hiihto Lempäälässä 18. 3.

Kilpasarjat hiihdettiin Innilän maastossa ja kuntosarjat Hakkarin liikuntahallin ympäristössä. Kymme-nestä lämpöasteesta huolimatta oli rajuilta lumitalkoilla ladut saatu kil-pakuntoon. Kilpasarjat hiihtivät 30 kilometriä perinteisellä 5 km lenkkiä.

Kultaisen mitalin saivat kaikki 30 km kilpasarjan osallistujat ja kunto-sarjassa lähes 40 hiihtäjää. Kilpasar-joihin osallistui 60 hiihtäjää ja kun-tosarjassa 100 ”suksijaa”.

Pääpalkinto arvottiin kaikkien osanottajien kesken. Suvanto-säätiön lahjoittaman PORSAAN arvonnas-ta voitti Timo Hietamäki. Suvanto-säätiö lahjoittaa tulevinakin vuosina porsaan Samppa-hiihtoon!

Tuloksia. Miehet, yleinen sarja: 1) Mika Hasa Kankaantaan Kisa, 2) Anssi Reunanen Forssan Salama, 3) Mauri Kaila TPU, 4) Olli Savikko Lempäälän Kisa.

Miehet 18 v: 1) Tuomo Turkkinen Lempäälän Kisa, 2) Erno Kovelluh-ta Tampere, 3) Altti Eloranta Lem-päälän Kisa.

Miehet 40 v: 1) Aimo Ilmonen TP, 2) Tapio Rajamäki Hervannan Urhei-lijat, 3) Rauli Eklund Nokian Urhei-lijat.

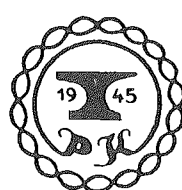
Miehet 50 v: 1) Unto Kivi Nokian Urheilijat, 2) Pertti Paukkunen Tam-pereen Yritys, 3) Lauri Tahvanainen Sääksjärven Loiske.

Naiset: 1) Terhi Jokinen Sääksjär-ven Loiske, 2) Leena Niskanen Lem-päälän Kisa.

Naiset 40 v: Eila Orre Vesilahden Visa.

Naiset 50 v: 1) Kaija Ovaska Ylö-järven Urheilijat, 2) Maija-Liisa Hei-nävä Vesilahden Visa.

Naiset 18 v: 1) Mari Lehtimäki Lempäälän Kisa, 2) Merja Liehu Toi-jalan Vauhti, 3) Pauliina Pekkarinen Toijalan Vauhti.

**PÄRSSISEN
KONEPAJA**

35500 KORKEAKOSKI, PUH. (935) 812 04

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

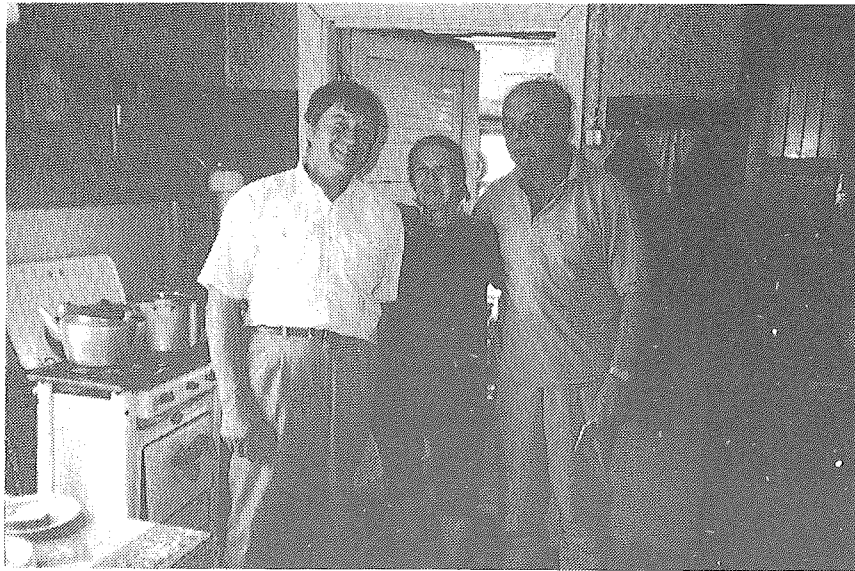
**Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR**

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Sakkola-Seuran toimintaa

Vuosikokous pidettiin Karjalatalossa 3. 3. 1990. Seuran puheenjohtajana jatkaa *Eila Aro*. Johtokuntaan valittiin uudelleen erovuoroiset *Aulis Airta*, *Anni Purontaa* sekä *Markku Naskali* ja varajäsenet *Anja Hepokorpi*, *Urho Kallonen* ja *Irma Toivonen*. Muut johtokunnan jäsenet: sihteerinä *Meeri Häkkinen*, vpj:nä *Janne Lopenen*, *Aili Ollikainen*, *Maj-Lis Stenbäck*, *Maija-Liisa Lamppu* ja *Reijo Söder*. Tilintarkastajiksi valittiin *Pekka Naskali* ja *Enni Strengell* ja varalle *Meeri Lampinen* ja *Aaro Lopenen*.

Saksalaissyntyinen emäntä tarjosi miehille votkaryypyn.

SAKKOLAN MATKAT

KIVINIEMI
31. 7. — 2. 8. -90

Asiasta kiinnostuneet
ottakaa yhteys (931) 175 706
Martti Karonen

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

Sakkolaan 21.—24. elokuuta

Neljänkymmenenviiden vuoden odotuksen jälkeen pääsevät karjalaiset luvan perästä käymään kotipaikoillaan Karjalan kannaksella ja muuallakin luovutetulla alueella.

Usea kannakselainen on käynyt kotipaikoillaan Leningraadista tahi Viipurista käsin, mutta nyt on avautunut sakkolalaisille uusi mahdollisuus kun majoituspaikkoja on saatu Kiviniemessä sijaitsevasta motellista.

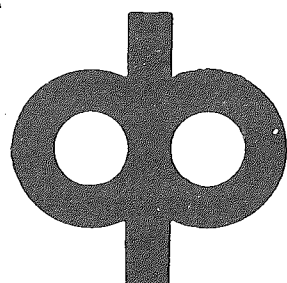
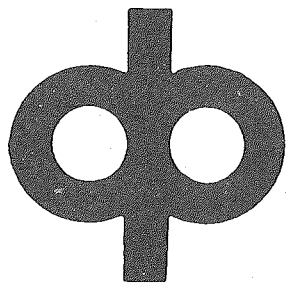
Suvanto-Säätiö on varannut matkatoimisto Ystävyysmatkoilta seuraamatkan Kiviniemeen tulevan elokuun 21.—24. päiviksi. Matkalle mahtuu 40 henkilöä ja se kestää neljä päivää. Linja-auto lähtee Tampereelta vanhan kirkon edestä 21 päivänä elokuuta ja kulkee reittiä Tampere — Lempäälä — Hämeenlinna — Lahti — Vaalimaa — Viipuri — Kiviniemi. Perillä ollaan n. klo 16.00. Kahtena seuraavana päivänä tutustumme Sakkolaan ja neljäntenä päivänä lähdemme paluumatkalle Viipurin kautta.

Matkan hinta on 1.355,— markkaa ja hintaan sisältyy: majoitus motellitason luokassa, täysihoito, retkiä, paikallisen oppaan palvelut, bussikuljetus Sakkolaan ja takaisin, viisumi ja peruutusturvamaksu. Iltaohjelmaa Vuoksen rannalla ja kalastusta on tarjolla iltaisin.

Säätiön hallituksen päätöksen mukaan matkalle otetaan ilmoittautumisjärjestyksen mukaan.

Ilmoittautumisia ottaa vastaan Esko Kallonen osoite: 37560 Kulju, puhelin (931) 676 603.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI
Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

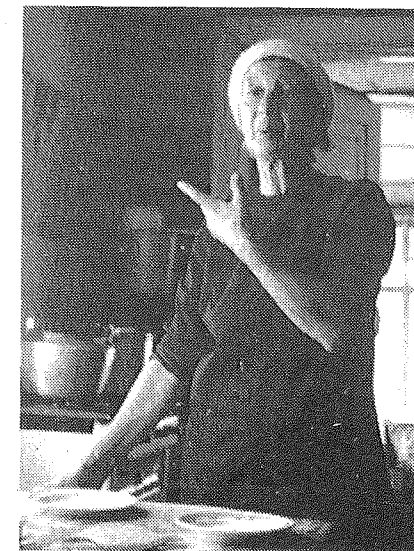
Petäjäjärven kolhoosin hallintorakennus.

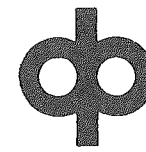
Kyläkauppa, ei kaljaa...

Rautatie Väärämäen soraontulta Aseman suuntaan. Järvi on oikealla puolella.

Emäntä selostaa menneisyyttään.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

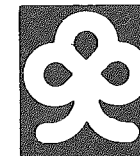
Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

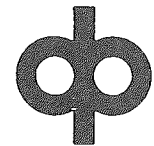

Tampereen Aluesäästöpankki
auttaa — neuvoo — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

joustavaa
pankkipalvelua

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1990 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
50 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta cm

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 NARVA
Puhelin (931) 734 843

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
Vesilahden Osuuspankki
37370 NARVA
Käyttötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja
Viljo Purontaa

Toimituskunta
Helmi Uosukainen,
Uuno Pulakka,
Eero Koppanen,
Väinö Kekki ja
Marjo Ristilä-Toikka